

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів та економічної безпеки

07/03-390M

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних завдань і самостійного вивчення
навчальної дисципліни «Формування публічних бюджетів»
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
за освітньо-професійною програмою
«Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою з якості ННІ
економіки та менеджменту
Протокол № 1 від 03.09.2025 р.

Рівне – 2025

Методичні вказівки до виконання практичних завдань і самостійного вивчення навчальної дисципліни «Формування публічних бюджетів» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування», спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Мельник Л. М., Дума В. Л., Мошич С. З. Рівне : НУВГП, 2025. 43 с.

Укладачі: Мельник Л. М., к.е.н., доцент кафедри фінансів та економічної безпеки; Дума В. Л., к.е.н., доцент кафедри фінансів та економічної безпеки; Мошич С. З., к.е.н., доцент кафедри фінансів та економічної безпеки.

Відповідальний за випуск: Мельник Л. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів та економічної безпеки

Гарант освітньої програми

Мельник Л. В.

Шифр попередньої версії МВ: 06-03-328М

© Л. М. Мельник, В. Л. Дума,
С. З. Мошич, 2025
© НУВГП, 2025

1. Загальні вказівки

1.1. Загальні рекомендації до вивчення дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Формування публічних бюджетів» є набуття знань про принципи формування, сутність і роль публічних бюджетів у фінансовій системі України; про методи та принципи управління публічними фінансами; набуття вмінь аналізувати формування та використання доходів і видатків публічних бюджетів.

Після вивчення даної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **отримати компетентності:**

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

У процесі викладання курсу передбачено формування таких **програмних результатів** навчання:

ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

ПР12. Обґрунтовувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування і фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

1.2. Навчально-методичні матеріали дисципліни

Основна література:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456–VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.
3. Публічні фінанси: навчальний посібник; за ред. д.е.н., проф. М. І. Карліна. Електронне видання. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 358 с.

Допоміжна література:

4. Впровадження гендерно орієнтованого підходу в бюджетний процес органів місцевого самоврядування : практичний посібник. Проект «Партнерство для розвитку міст». Київ.2021. 61 с.
5. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» № 280/97-ВР від 21.05.1997 / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1997. № 24. 170 с.
6. Луніна І. О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання : монографія Київ : ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України», 2020. 440 с.
7. Мельник Л. М., Дума В. Л. Формування бюджетного потенціалу місцевих фінансів : монографія. Київ : Кондор, 2019. 216 с.
8. Melnyk L. Optimization Model of Structural Allocation of Financial Resources in the Pension System of Ukraine. (Оптимізаційна модель структурного розподілу фінансових ресурсів у Пенсійній системі України) / Nataliia Kondratska, Vita Havryliuk, Volodymyr Rudyk and Svitlana Burdeniuk. *Review of Economics and Finance*, 2022, 20. P. 216–228. URL: <https://refpress.org/ref-vol20-a26/>
9. Melnyk, L. A value-oriented approach to portfolio management of regional development projects and their financial support. (Ціннісно-орієнтований підхід до управління портфелем проектів регіонального розвитку та їх фінансового забезпечення). / Kostiukevych R., Melnyk L., Krulický T., Kostiukevych A., Melnyk L.

Journal of International Studies. 2020, 13(4). P 155–170.
doi:10.14254/2071-8330.2020/13-4/11

URL:https://www.jois.eu/index.php?655,en_a-value-oriented-approach-to-assessing-regional-economic-development-projects

10. Мельник Л. М Проблеми та перспективи управління державним боргом в сучасних умовах. / Кондрацька Н. М., Ярута Н. А. *Вісник НУБГП. Економічні науки*. 2023 №4. С. 171–181.
URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/29952/>

11. Мельник Л. М. Роль бюджетної безпеки у забезпеченні стабільності фінансової системи України. / Дума В. Л., Кондрацька Н. М. *Вісник НУБГП. Економічні науки*. 2022. № 4. С. 90–100.
URL: <https://visnyk.nuwm.edu.ua/index.php/econ/issue/view/86>

12. Мельник Л. М., Кондрацька Н. М., Ляхович О. О. Військові облігації як інструмент фінансування бюджету в умовах воєнного стану. *Вісник НУБГП. Економічні науки*. 2025 № 2. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=4640823>

13. Мельник Л. М., Ляхович О. О., Ширко Б. Інструменти підвищення фінансової стійкості місцевих бюджетів в контексті сталого розвитку. *Вісник НУБГП. Економічні науки*. 2025 № 2. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=4640834>

14. Мельник Л. М., Осадча О. О., Дума В. Л. Податковий потенціал місцевих бюджетів. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2025. № 7. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/17547699134220.pdf>

15. Піхоцька, О. М. Використання коштів державного фонду регіонального розвитку. *Ефективна економіка*, 2021, № 11.

16. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

17. Прогнозування та управління соціально-економічними процесами в регіоні : монографія / за наук. ред. В. С. Загорського Львів : ЛРІДУНАДУ, 2016. 238 с.

18. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі на рівні місцевих бюджетів : практичний посібник. Київ : ІБСЕД, 2016. 25 с.

1.3. Структура дисципліни

№	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
		денна форма				заочна форма			
		усього	в т.ч.			усього	в т.ч.		
			л	пр	ср		л	пр	ср
Модуль 1									
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи формування публічних бюджетів									
1	Економічний зміст та значення публічних бюджетів	11	2	2	7	11	1	-	10
2	Організація бюджетного процесу	12	2	2	8	12	1	-	11
3	Програмно-цільовий метод формування публічних бюджетів	11	2	2	7	11	-	1	10
4	Формування доходної частини публічних бюджетів	12	2	2	8	11	-	1	10
5	Формування видатків публічних бюджетів	11	2	2	7	12	-	1	11
	Разом за змістовим модулем 1	57	10	10	37	57	2	3	52
Змістовий модуль 2. Теоретико-методичні основи управління публічними бюджетами									
6	Міжбюджетні відносини та їх складові	12	2	2	8	11	-	1	10
7	Управління публічними фінансами	10	2	1	7	11	-	1	10
8	Особливості формування та використання бюджетів у воєнний час	11	2	1	8	11	-	1	10
	Разом за змістовим модулем 2	33	6	4	23	33	-	3	30
	Всього годин	90	16	14	60	90	2	6	82

2.Завдання до проведення практичних занять

2.1. Економічний зміст та значення публічних бюджетів

План:

1. Бюджетна система як основа публічних фінансів. Бюджетні відносини.

2. Сутність публічних бюджетів. Роль і функції публічних бюджетів
3. Структура системи публічних бюджетів.
4. Принципи бюджетного устрою.
5. Бюджетний механізм

Література [1, 2, 3, 5, 6, 7, 11].

Основні поняття теми:

Публічні фінанси - це галузь економіки, яка вивчає збір, розподіл та використання ресурсів держави для забезпечення загального благополуччя населення та здійснення її функцій.

Бюджетні відносини — це фінансові відносини, які виникають у державі з підприємствами, установами, громадянами.

Публічний бюджет - це план доходів та видатків, що розробляється державними органами на певний період часу (зазвичай на рік), з метою забезпечення фінансової стійкості держави та задоволення потреб населення.

Система публічних бюджетів (бюджетна система) — це сукупність бюджетів усіх рівнів, які врегульовані правовими нормами і формуються на єдиних принципах, під впливом державного устрою та адміністративно – територіального поділу країни.

Бюджетний устрій — це організація і принципи побудови бюджетної системи, її структура, взаємозв'язок між окремими ланками.

Тестові завдання:

1. Які макропоказники є основою формування бюджету:

- а) валовий національний продукт
- б) індекс інфляції
- в) індекс роздрібних споживчих цін
- г) валовий внутрішній продукт

2. Бюджет є центральною ланкою сфери:

- а) фінансів суб'єктів господарювання
- б) державних фінансів

- в) міжнародних фінансів
- г) фінансового ринку

3. Об'єктом фінансових відносин є:

- а) валовий внутрішній продукт
- б) юридичні й фізичні особи
- в) заробітна плата
- г) немає правильної відповіді

4. Основні засади виконання бюджетів установлені:

- а) Бюджетним Кодексом України
- б) наказом Міністерства фінансів
- в) наказом Державного казначейства України
- г) рішеннями органів місцевого самоврядування

5. Державний бюджет України складається з двох фондів:

- а) загального та спеціального
- б) загального та зведеного
- в) державного та місцевих
- г) міського та обласного

6. Правовою основою функціонування бюджетної системи є:

- а) народногосподарський комплекс
- б) Бюджетний кодекс та інші законодавчі акти
- в) Державний бюджет України
- г) Закон України «Про місцеве самоврядування»

7. Бюджетна система України є:

- а) трирівнева
- б) не має рівнів
- в) однорівнева
- г) дворівнева

8. Побудова бюджетної системи залежить насамперед від:

- а) рішення органу місцевого самоврядування
- б) демократичних засад у суспільстві
- в) адміністративно-територіального поділу
- г) Закону України «Про державний бюджет України»

9. Сукупність усіх бюджетів, які входять до складу бюджетної системи України, – це:

- а) Державний бюджет України
- б) Зведений бюджет України
- в) усі місцеві бюджети
- г) бюджетна система

10. За правовим змістом державний бюджет – це:

- а) основний фінансовий план держави
- б) Закон України
- в) розпис доходів та видатків
- г) бюджетний розпис

Практичні завдання:

Завдання 1. Поєднати законодавчі акти та їх зміст:

Термін	Значення
А. Конституція України	1. План формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади України, органами місцевого самоврядування України протягом бюджетного періоду
Б. Державний бюджет України	2. Кодифікований Закон України, ухвалений 8 липня 2010 року
В. Бюджетне планування	3. Визначення вірогідних показників доходів і видатків бюджету на перспективу
Г. Бюджетне прогнозування	4. науково обґрунтований процес визначення джерел формування і напрямків використання бюджетних фінансових ресурсів для забезпечення пропорційного й динамічного соціально-економічного розвитку суспільства
Д. Бюджетний кодекс України	5. Основний Закон України

Завдання 2. Вказати, які твердження є вірними, а які хибними:

1. Бюджет, як основний фінансовий план поєднує в собі та забезпечує джерела формування та напрями використання бюджетних коштів.
2. Бюджет діє протягом певного періоду
3. Бюджет враховує тільки інтереси держави
4. Головне призначення бюджету полягає у наданні суспільству унікальних благ й послуг, які істотно впливають на рівень добробуту та якість життя
5. До економічних факторів, що впливають на формування і використання бюджету відносяться ВВП, національний доход, фонд споживання, обсяг соціальних гарантій держави
6. Роль стимулюючої функції бюджету полягає в акумуляції коштів у бюджеті і використанні їх на здійснення соціальних

програм, спрямованих на розвиток охорони здоров'я, культури, освіти, підтримку незаможних

7. В бюджетних відносинах знаходить своє відображення розподільча і контролююча функція фінансів

8. На всіх стадіях бюджетного процесу здійснюються фінансовий контроль і аудит та оцінка ефективності використання бюджетних коштів

9. Організація бюджетного процесу в Україні регламентується КМУ.

10. Головним пріоритетним напрямком бюджетної політики України є фінансове оздоровлення підприємств реального сектора шляхом створення сприятливих макроекономічних умов і проведення зваженої податкової реформи

2.2. Організація бюджетного процесу

План:

1. Середньострокове бюджетне планування.
2. Бюджетний процес. Учасники бюджетного процесу.
3. Бюджетний період. Стадії бюджетного процесу.
4. Учасники бюджетного процесу на місцевому рівні.
5. Етапи формування місцевого бюджету

Література [1, 2, 3, 5]

Основні поняття теми:

Середньострокове бюджетне планування (ССБП) – це формування головними розпорядниками бюджетних коштів плану своєї діяльності на середньостроковий період, визначення обсягів необхідних коштів для досягнення поставлених цілей у середньостроковій перспективі. Середньострокові плани розробляються на термін від 1 до 5 років.

Бюджетний процес – регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства (ст. 2 БКУ). Повний цикл бюджетного процесу, тобто період з початку складання проекту бюджету до затвердження звіту про його виконання триває два роки.

Бюджетний період для всіх бюджетів, що складають бюджетну систему України, становить один календарний рік, який починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того ж року.

Зведений бюджет України включає показники Державного бюджету України, зведеного бюджету Автономної Республіки Крим та зведених бюджетів областей, міст Києва та Севастополя

Тестові завдання:

1. Місцеві бюджети розробляються:

- а) відповідними місцевими Радами;
- б) відповідними державними адміністраціями;
- в) відповідними фінансовими управліннями держадміністрацій;
- г) іншими органами влади;

2. Проект Державного бюджету України остаточно затверджується у термін:

- а) до 1 січня року, наступного за поточним;
- б) до 1 грудня року, який передує плановому;
- в) до 10 грудня року, який передує плановому;
- г) до 15 грудня року, який передує плановому;

3. Проект Державного бюджету України подається на розгляд Кабінету Міністрів:

- а) до 1 серпня;
- б) до 15 липня;
- в) до 15 серпня;
- г) до 1 вересня;

4. Проект обласного бюджету готує:

- а) Головне фінансове управління міської державної адміністрації;
- б) Головне фінансове управління обласної державної адміністрації;
- в) Фінансове управління міської державної адміністрації;
- г) відповідне управління Державного казначейства України;

5. Бюджет держави є складовою ланкою...

- а) місцевих фінансів;
- б) державних фінансів;
- в) державних та міжнародних фінансів;
- г) міжнародних фінансів;

6. Програмно-цільового метод складання бюджету започатковано в Україні:

- а) із 1998 р.;
- б) із 2001 р.;
- в) із 2002 р.;
- г) із 1996 р.;

7. Яким документом затверджується перелік головних розпорядників коштів Державного бюджету?

- а) Бюджетним Кодексом;
- б) законом про Державний бюджет;
- в) наказом Міністра фінансів;
- г) Податковим Кодексом;

8. Зміни до кошторису бюджетної установи вносяться на підставі:

- а) довідки;
- б) розпорядження бюджетної установи;
- в) розпорядженням начальника фінансового управління;
- г) наказу органу ДКУ;

9. Сукупність всіх бюджетів, що формуються в країні називається...

- а) зведений бюджет;
- б) державний бюджет;
- в) місцевий бюджет;
- г) бюджетна система;

10. Початок бюджетного періоду:

- а) 1 квітня
- б) 10 грудня
- в) 1 січня
- г) 15 вересня

11. Тривалість бюджетного періоду:

- а) один рік
- б) два роки
- в) понад два роки
- г) три роки

12. Тривалість бюджетного процесу:

- а) один рік
- б) два роки
- в) шість місяців

г) понад два роки

13. До складу місцевих бюджетів входять:

а) Державний бюджет України та бюджет АРК

б) Бюджет АРК, обласні та районні бюджети, бюджети районів у містах, бюджети місцевого самоврядування

в) Державний бюджет України, бюджет АРК, м. Києва та Севастополя

г) обласні та районні бюджети

14. Організація та принципи побудови, функціонування бюджетної системи, взаємозв'язок між окремими ланками – це:

а) бюджетний устрій

б) бюджетна система України

в) бюджетна політика

г) бюджетне регулювання

Практичні завдання:

Завдання 1. Вказати етапи формування місцевих бюджетів

Завдання 2. Проаналізувати законодавчі та нормативні документи, які регламентують сферу фінансових відносин на

місцевому рівні та обумовлюють основні напрями і завдання місцевих органів влади в реалізації державної фінансової політики.

Завдання 3. Дослідити та проаналізувати особливості бюджетного процесу поточного року.

Завдання 4. Проаналізувати динаміку показників (доходи, видатки) зведеного бюджету України за останні 5 років. Визначити частку Державного та місцевих бюджетів.

2.3. Програмно-цільовий метод формування публічних бюджетів

План:

1. Сутність програмно-цільового методу формування місцевих бюджетів та його переваги.
2. Бюджетна програма та її структура. Розробка, затвердження та виконання бюджетних програм.
3. Результативні показники бюджетної програми.
4. Паспорт бюджетної програми.
5. Моніторинг та оцінка ефективності бюджетних програм.

Література [1,2,3,12,13,18]

Основні поняття теми:

Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі – метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу

Бюджетна програма – сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань, очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій.

Паспорт бюджетної програми – документ, що визначає мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники й інші характеристики бюджетної програми відповідно до бюджетного призначення, встановленого рішенням про місцевий бюджет

Якість паспортів бюджетних програм - відповідність бюджетних програм принципам/ вимогам щодо змісту та переліку

інформації, згідно із визначеними показниками.

Тестові завдання:

1. Бюджетна програма – це:

- а) сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій
- б) систематизований перелік перспективних заходів
- в) перелік заходів із фінансування соціальної сфери
- г) програма розвитку держави

2. Систематизований перелік заходів, спрямованих на досягнення загальної мети, завдання, виконання яких пропонує та здійснює розпорядник бюджетних коштів у відповідності до покладених на нього функцій, – це:

- а) бюджетна резолюція
- б) бюджетна програма
- в) бюджетний запит
- г) бюджетний регламент

3. Конкретні напрями та заходи, які будуть здійснені впродовж певного періоду та які можна оцінити і виміряти, – це:

- а) мета бюджетної програми
- б) завдання бюджетної програми
- в) функції бюджетної програми
- г) функції головного розпорядника бюджетних коштів

4. Показники, які визначають витрати ресурсів на одиницю показника продукту:

- а) показники затрат
- б) показники якості
- в) показники продукту
- г) показники ефективності

5. Система планування бюджетних коштів у середньостроковій перспективі, спрямована на розроблення бюджетних програм, орієнтованих на кінцевий результат, – це

- а) програмно-цільовий метод
- б) аналітичний метод
- в) метод прямого рахунку
- г) постатейний метод

6. Загальне визначення результатів, яких має досягти установа внаслідок реалізації такої програми, – це:

- а) завдання програми
- б) мета програми
- в) результати програми
- г) пріоритети програми

7. Кількість випускників стосується:

- а) показників затрат
- б) показників продукту
- в) показників ефективності
- г) показників якості

8. Бюджетна програма за своїм змістом має стосуватися:

- а) одного розділу функціональної класифікації
- б) одного або декількох розділів функціональної класифікації
- в) не повинна стосуватися до розділів функціональної класифікації
- г) функціональної класифікації загалом

9. Статистичний індикатор, який містить інформацію про результати виконання програм, – це:

- а) показник ресурсного забезпечення програм
- б) показник результативності виконання програм
- в) показник якості
- г) показник продукту

10. Кількість штатних одиниць належить до:

- а) показників затрат
- б) показників продукту
- в) показників ефективності
- г) показників якості

Практичні завдання:

Завдання 1. Систематизувати законодавчі акти щодо застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі

Завдання 2. Провести порівняльний аналіз ефективності бюджетної програми «Бібліотеки» на основі наведених даних

Показники	Попередній період			Звітний період		
	Затверджено	Виконано	Виконання плану	Затверджено	Виконано	Виконання плану
Показники ефективності:						
Кількість книговидач на одного працівника, од.	10500	11000	1,048	11500	12100	1,052
Середні затрати на обслуговування одного читача, грн.*	71,6	74,9	0,956	75,8	75,6	1,003
Показники якості:						
Динаміка збільшення кількості книговидач в плановому періоді по відношенню до фактичного показника попереднього періоду, %	4,4	4,8	1,091	4,6	4,5	0,978

2.4. Формування доходної частини публічних бюджетів

План:

1. Сутність доходів публічних бюджетів.
2. Структура доходів публічних бюджетів.
3. Бюджетна класифікація.
4. Програмна класифікація.
5. Загальний та спеціальний фонди публічного бюджету.
6. Формування доходів місцевих бюджетів.

Література [1, 2, 3, 5, 7, 10, 12, 16, 18]

Основні поняття теми:

Доходи бюджету – це податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансфери, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ).

Бюджетна класифікація – це таблиця з кодами надходжень (доходів) бюджету. Бюджетна класифікація платежів до державного і місцевого бюджету – універсальна і єдина.

Податкові надходження - встановлені законами України про

оподаткування загальнодержавні податки і збори та місцеві податки і збори.

Неподаткові надходження - доходи від власності та підприємницької діяльності; адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності; інші неподаткові надходження.

Доходи від операцій з капіталом – це доходи від продажу капітальних активів (основних фондів, державних запасів і резервів, землі).

Трансферти – кошти, одержані від інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших держав або міжнародних організацій на безоплатній та безповоротній основі.

Тестові завдання:

1. Бюджети, як фінансові плани на рівні держави або її окремих територіальних підрозділів, завжди мають дві частини:

- а) дохідну і видаткову
- б) річну і місячну
- в) резервну і накопичувану
- г) дохідну і накопичувальну

2. Згрупування доходів і видатків бюджету за однорідними ознаками, що забезпечує загальнодержавне і міжнародне порівняння бюджетних даних – це:

- а) бюджетне вирівнювання
- б) бюджетна класифікація
- в) бюджетна методологія
- г) статистичне групування

3. Передбачені податковим законодавством України загальнодержавні та місцеві податки і збори (обов'язкові платежі) – це:

- а) неподаткові надходження
- б) податкові надходження
- в) доходи від операцій з капіталом
- г) міжнародні трансферти

4. Доходи від власності та підприємницької діяльності, адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності – це:

- а) неподаткові надходження
- б) податкові надходження
- в) доходи від операцій з капіталом
- г) міжбюджетні позики

5. Безоплатні та безповоротні платежі, отримані від інших органів державного управління, недержавних джерел або міжнародних організацій – це:

- а) податкові надходження
- б) неподаткові надходження
- в) офіційні трансферти
- г) міжбюджетні позики

6. Доходи від реалізації основного капіталу, державних запасів, землі та нематеріальних активів – це:

- а) офіційні трансферти
- б) податкові надходження
- в) неподаткові надходження
- г) доходи від операцій з капіталом

7. Державний бюджет України складається з двох фондів:

- а) загального та спеціального
- б) загального та зведеного
- в) державного та місцевих
- г) обласного та сільського

8. За економічним змістом об'єкта оподаткування податки поділяються на:

- а) податки на доходи, податки на споживання, податки на майно
- б) прямі та непрямі
- в) загальнодержавні та місцеві
- г) джерела отримання доходу, на підставі декларації, на підставі платіжного повідомлення

9. До місцевих зборів відносяться:

- а) туристичний збір
- б) збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства
- в) збір за розміщення реклами, транспортний збір
- г) збір в пунктах пропуску через державний кордон України

10. Специфічні акцизи застосовуються до:

- а) до всіх груп товарів
- б) до дефіцитних товарів
- в) до товарів першої необхідності
- г) до окремих груп товарів

11. Яка ставка ПДФО ?

- а) 15%;
- б) 18%;
- в) 10%;
- г) 12%;

12. Яка ставка податку на прибуток підприємств ?

- а) 20%
- б) 18%
- в) 16%
- г) 15%

13. Податок на майно належить до:

- а) місцевих податків
- б) місцевих зборів
- в) загальнодержавних податків
- г) загальнодержавних платежів

14. Універсальні акцизи в українському законодавстві представлені:

- а) акцизним податком
- б) податком на додану вартість
- в) митом
- г) в Україні не має акцизних податків

15. Особи, на яких Кодексом покладаються обов'язки з обчислення, утримання з доходів, що нараховуються (виплачуються, надаються), та перерахування податків до відповідного бюджету від імені та за рахунок коштів інших осіб – це:

- а) платники податків
- б) об'єкт оподаткування
- в) одиниця виміру бази оподаткування
- г) податкові агенти

Практичні завдання:

Завдання 1. Провести аналіз доходів Державного бюджету України та місцевих бюджетів за останні 5 років в розрізі кодів бюджетної класифікації.

Завдання 2. Розподілити доходи між державним і місцевими бюджетами (обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування) відповідно до положень Бюджетного кодексу України. Вказати, які з цих доходів зараховуються: до загального фонду відповідного бюджету; до спеціального фонду відповідного бюджету:

- 1) військовий збір, сплачений установою комунальної форми власності на території району;
- 2) податок на додану вартість
- 3) податок на доходи фізичних осіб, сплачений на території сільської територіальної громади;
- 4) плата за ліцензії на право роздрібної торгівлі тютюновими виробами на території міста;
- 5) дивіденди, нараховані за акції господарських товариств, у статутних капіталах яких є майно комунальної власності міста;
- 6) екологічний податок, сплачений на території місцевої територіальної громади;
- 7) рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення на території села;
- 8) податок на прибуток підприємства, розташованого на території селища;
- 9) вивізне мито;
- 10) кошти, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів;
- 11) власні надходження бюджетних установ, що утримуються за рахунок коштів бюджету міської територіальної громади;
- 12) єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України;
- 13) плата за державну реєстрацію джерел іонізуючого випромінювання підприємством, що знаходиться на території міста.
- 14) 60 відсотків податку на доходи фізичних осіб
- 15) податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності, засновником яких є обласна рада

16) 15 відсотків податку на доходи фізичних осіб.

17) плата за ліцензії на певні види господарської діяльності та сертифікати, що видаються районними державними адміністраціями.

2.5. Формування видатків публічних бюджетів

План:

1. Сутність видатків та їх класифікація.
2. Методи і види бюджетного фінансування.
3. Економічна класифікація видатків.
4. Функціональна класифікація видатків.
5. Розмежування видатків за рівнями фінансування.
6. Організація роботи з виконання бюджету.
7. Використання коштів державного фонду регіонального розвитку.

Література [1,2,3,9,11]

Основні поняття теми:

Видатки бюджету - кошти, спрямовані на виконання бюджетних програм, передбачених відповідним бюджетом.

Витрати бюджету включають: видатки бюджету, надання кредитів з бюджету, погашення боргу та розміщення бюджетних коштів на депозитах, придбання цінних паперів.

Поточні видатки - це видатки бюджету на фінансування підприємств, установ, організацій і органів, визначені на початок бюджетного року, а також на фінансування заходів щодо соціального захисту населення.

Капітальні видатки(видатки розвитку) - це видатки бюджету на фінансування інвестиційної та інноваційної діяльності держави.

Виконання бюджетів — це забезпечення своєчасного і повного надходження запланованих доходів у цілому та за кожним джерелом, а також своєчасного, повного і безперервного фінансування передбачених бюджетом заходів.

Тестові завдання:

1. Програмна класифікація видатків бюджету передбачає їх групування:

- а) за напрямками використання коштів;
- б) за рівнями бюджетної системи
- в) згідно з розподілом бюджетних асигнувань між безпосередніми отримувачами коштів із бюджету на заплановані заходи
- г) за бюджетними програмами

2. Управління єдиним казначейським рахунком здійснює:

- а) Міністерство фінансів
- б) Міністерство економіки
- в) Національний банк України
- г) Державна казначейська служба України

3. В яких органах відкриваються бюджетні рахунки?

- а) в органах Державної казначейської служби України
- б) у відділеннях Національного банку
- в) у банківських установах
- г) у філіях Національного банку

4. Яким документом затверджується перелік головних розпорядників коштів Державного бюджету?

- а) Бюджетним Кодексом
- б) законом про Державний бюджет
- в) наказом Міністра фінансів
- г) наказом Голови Державної казначейської служби України

5. Затверджений у встановленому порядку або прийнятий належним чином фінансово-плановий документ, який містить відповідні статті і суми витрат коштів на утримання органів державної влади, установ та організацій; на виробничу діяльність, капітальне будівництво тощо – це

- а) кошторис
- б) фінансове планування
- в) фінансова стабільність
- г) бюджет

6. Принцип субсидіарності у бюджетній системі :

- а) загальнодержавний і регіональний рівень централізованих фондів, призначених для реалізації функцій держави;

б) забезпечення завдань і функцій, які здійснюються органами державної влади, органами влади Автономної республіки Крим та органами місцевого самоврядування;

в) управління бюджетним процесом, різноманітні управлінські структури (галузеві міністерства й відомства), а також підприємства, установи й організації, керівництво яких має функції розпорядників бюджетних коштів пов'язані з бюджетом щодо фінансування його витрат

г) розподіл видів видатків між державним бюджетом та місцевими бюджетами, а також між місцевими бюджетами, що ґрунтується на необхідності максимально можливого наближення надання гарантованих послуг до їх безпосереднього споживача

7. У другому розділі діючої бюджетної класифікації передбачена класифікація витрат за такими ознаками

а) промислова класифікація витрат; економічна класифікація витрат; відомча класифікація витрат; програмна класифікація витрат

б) функціональна класифікація витрат; економічна класифікація витрат; відомча класифікація витрат; процедурна класифікація витрат

в) функціональна класифікація витрат; економічна класифікація витрат; відомча класифікація витрат; програмна класифікація витрат

г) функціональна класифікація витрат; бюджетна класифікація витрат; відомча класифікація витрат; програмна класифікація витрат

8. Яка система касового обслуговування бюджету застосовується в Україні?

а) кредитна система касового виконання бюджету

б) трансфертна система касового виконання бюджету

в) касова система касового виконання бюджету

г) казначейська система касового виконання бюджету

9. Діяльність бюджетних установ фінансується за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів, які надаються їм:

а) безповоротно

б) під %

в) під конкретний проект

г) в кредит

10. В бюджетних установах видатки можуть бути двох видів:

- а) касові та фактичні
- б) касові та планові
- в) планові та фактичні
- г) касові та не касові

11. Загальне керівництво виконанням бюджету покладається на:

- а) Верховну Раду України
- б) Президента України
- в) Кабінет Міністрів України
- г) Державну казначейську службу України

12. Бюджетні установи в особі їх керівників, уповноважені на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення видатків з бюджету, – це:

- а) розпорядники бюджетних коштів
- б) одержувачі бюджетних коштів
- в) виконавці бюджету
- г) органи оперативного управління бюджетом

13. Організація і здійснення розрахунково-касових операції щодо виконання бюджету відповідного рівня, – це:

- а) бюджетне планування
- б) касове виконання бюджету
- в) виконання бюджету за доходами
- г) виконання бюджету за видатками

14. З яких місцевих бюджетів здійснюються видатки на фінансування бюджетних установ та заходів, які забезпечують надання основних соціальних послуг, гарантованих державою для всіх громадян України (II група):

- а) з бюджетів міст Києва та Севастополя
- б) з бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів
- в) з Державного бюджету України
- г) з бюджетів міст міст обласного значення, а також районних бюджетів

15. Розподіл видатків за ознакою головного розпорядника бюджетних коштів визначає класифікація:

- а) функціональна
- б) економічна
- в) відомча

г) програмна

Практичні завдання:

Завдання 1. Провести аналіз видатків Державного бюджету України та місцевих бюджетів за останні 5 років за функціональною класифікацією.

Завдання 2. Розподілити видатки між державним і місцевими бюджетами (обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування) відповідно до положень Бюджетного кодексу України.

1. Витрати на фінансування національної оборони
2. Міські програми і заходи щодо реалізації державної політики стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї
3. Витрати на фінансування судової влади
4. Місцеві програми громадського здоров'я
5. Фінансування міжнародної діяльності
6. Житлові субсидії населенню
7. Професійно-технічна освіта на умовах обласного замовлення
8. Виплата пенсій військовослужбовцям
9. Проведення референдуму
10. Програма підтримки кінематографії
11. Витрати на фінансування міських шкіл
12. Витрати на утримання амбулаторії в селі

2.6. Міжбюджетні відносини та їх складові

План:

1. Сутність міжбюджетних відносин.
2. Бюджетний дефіцит.
3. Принципи та методи міжбюджетних відносин.
4. Міжбюджетні трансферти.
5. Види субвенцій.

Література [1,2,3,11,17]

Основні поняття теми:

Бюджетна дотація - незв'язаний, загальний, безумовний, генеральний трансферт.

Бюджетна субвенція - зв'язаний, спеціальний, умовний трансферт, який надається при певній участі у фінансуванні з боку отримувача.

Бюджетне регулювання - надання коштів з Державного бюджету України до бюджетів областей, міст Києва і Севастополя з метою збалансування доходів і видатків кожного бюджету.

Міжбюджетні відносини - відносини між державою, Автономною Республікою Крим та територіальними громадами щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених Конституцією України та законами України.

Міжбюджетні трансфerti - кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого

Реверсна дотація - це кошти, що передаються до Державного бюджету з місцевих бюджетів для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій

Фінансове вирівнювання - сукупність інструментів і заходів, за допомогою яких усуваються фіскальні дисбаланси шляхом перерозподілу фінансових ресурсів по вертикалі бюджетної системи і горизонталі між адміністративно – територіальними одиницями.

Тестові завдання:

1. Міжбюджетні відносини - це:

- а) сукупність міжбюджетних трансфертів, що здійснюються протягом бюджетного року
- б) відносини між державою, місцевим самоврядуванням щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених Конституцією та законами України
- в) відносини між органами місцевого самоврядування, метою яких є збалансування місцевих бюджетів
- г) перерозподіл коштів між територіально-адміністративними одиницями

2. Суб'єктами міжбюджетних відносин є:

- а) місцеві осередки політичних партій

б) органи державної влади та управління й органи місцевого самоврядування, до компетенції яких включені повноваження щодо складання, розгляду, затвердження і виконання бюджетів

в) громадські утворення і організації

г) органи місцевого самоврядування

3. Бюджетне регулювання - це:

а) надання коштів з місцевих бюджетів державному бюджету для збалансування доходів і видатків державного бюджету

б) надання коштів з державного бюджету місцевим бюджетам для збалансування доходів і видатків усіх бюджетів

в) надання коштів з місцевих бюджетів іншим місцевим бюджетам у формі субсидій

г) надання коштів з місцевих бюджетів іншим місцевим бюджетам у формі дотацій

4. Фінансове вирівнювання - це:

а) перерозподіл фінансових ресурсів між бюджетами різних рівнів

б) спрямування коштів із «багатших» регіонів у «бідніші» з метою збалансування доходної і видаткової частин місцевих бюджетів

в) відносини між державою, Автономною Республікою Крим та місцевим самоврядуванням щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених Конституцією та законами України

г) забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених Конституцією та законами України

5. Які є види бюджетного субсидування?

а) субсидія, субвенція, дотація

б) субсидія, субвенція, дотація, вилучення коштів, бюджетна позичка

в) субсидія, субвенція, дотація, взаємні розрахунки

г) бюджетна субвенція, державна субсидія, державна дотація

6. Допомога вищестоящого бюджету нижчестоящому на безповоротній основі, яка не вимагає вкладення коштів отримувачем, – це:

а) державний кредит за ставкою 0%

б) бюджетна субсидія

в) бюджетна дотація

г) бюджетна субвенція

7. Трансферт, що надається з Державного бюджету місцевим бюджетам для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій:

- а) субсидія
- б) базова дотація
- в) бюджетна позика
- г) реверсна дотація

8. Міжбюджетний трансферт для використання на певну мету називається...

- а) субсидія
- б) субвенція
- в) дотація вирівнювання
- г) запозичення

9. Основним методом бюджетного вирівнювання є метод:

- а) міжбюджетних трансфертів
- б) надання прямих та непрямих трансфертів
- в) надання цільових та загальних трансфертів
- г) надання поточних та капітальних трансфертів

10. Об'єктом міжбюджетних відносин є:

- а) бюджетні кошти, які розподіляються між різними складовими бюджетної системи
- б) фінансові ресурси комунальних підприємств
- в) фінансові ресурси державних підприємств
- г) грошові кошти бюджетних установ.

Практичні завдання:

Завдання 1. На основі даних Міністерства фінансів проаналізувати обсяги міжбюджетних трансфертів в Україні за останні 5 років. Порівняти динаміку надання різних видів трансфертів.

Завдання 2. Визначити суму офіційних трансфертів місцевого бюджету за такими даними: місцеві податки і збори – 30 тис. грн.; податок з підприємств комунальної власності – 34 тис. грн.; дотації – 14 тис. грн.; субвенції на здійснення програм соціального захисту – 17 тис. грн.; субвенції на виконання інвестиційних проектів – 27 тис. грн.

Завдання 3. Розрахувати коефіцієнт фінансової залежності місцевого бюджету (%), якщо видатки місцевого бюджету становлять 500 млн грн., а надходження міжбюджетних трансфертів 70 млн грн.

Завдання 4. Розрахувати коефіцієнт дотаційності місцевого бюджету (%), якщо загальні доходи місцевого бюджету становлять 710 млн грн., а міжбюджетні трансферти – 120 млн грн.

2.7. Управління публічними фінансами

План:

1. Бюджетна політика.
2. Державна підтримка місцевих бюджетів.
3. Форми державного фінансового контролю.
4. Методи фінансового контролю.
5. Органи фінансового контролю та їх функції.

Література [1,2,3,7,8,10,11,12,13,14,18,]

Основні поняття теми:

Бюджетна політика - це сукупність заходів щодо здійснення взаємодії бюджетів різних рівнів. Бюджетна політика виражається в структурі видаткової частини бюджету, в розподілі витрат між бюджетами різних рівнів, в джерелах і способах покриття бюджетного дефіциту, у формах і методах управління державним боргом.

Державна фінансова політика - частина соціально-економічної політики держави із забезпечення збалансованого зростання фінансових ресурсів у всіх ланках фінансової системи, що призведе до покращання соціального та матеріального добробуту суспільства.

Управління публічними фінансами — це сукупність форм і методів цілеспрямованого впливу держави на формування і використання централізованих і децентралізованих фондів державних фінансових ресурсів.

Фінансове планування — це сукупність показників та методів оцінки стану фінансів держави та інших економічних суб'єктів з метою виявлення можливостей збільшення фінансових ресурсів та їхнього ефективного використання.

Фінансове регулювання — це законодавчо визначена система впливу держави на фінансові процеси в суспільстві.

Фінансовий облік — це науково обґрунтована система нагляду, відображення, групування, узагальнення та контролю за кількісними та якісними показниками виконання фінансових планів.

Фінансовий контроль - це специфічна діяльність, що реалізується через систему спостережень і перевірки законності процесів створення і ефективності використання грошових фондів держави та економічних суб'єктів.

Тестові завдання:

1. Фінансовий моніторинг – це:

- а) система суспільних відносин, пов'язаних з запобіганням та протидією незаконним фінансовим операціям
- б) функція деяких державних органів
- в) процес опрацювання інформації про сумнівні фінансові операції
- г) всі відповіді правильні.

2. Ким в Україні здійснюється управління держаним боргом?

- а) Міністерством фінансів
- б) Фіскальною службою
- в) НБУ
- г) Кабінетом Міністрів України

3. Загальне керівництво виконанням бюджету покладається на:

- а) Верховну Раду України
- б) Кабінет Міністрів України
- в) Державну казначейську службу України
- г) Рахункову палату України

4. Сукупність заходів, які проводять державні органи і які пов'язані з перевіркою законності, доцільності та ефективності утворення, розподілу і використання грошових фондів держави і місцевих органів самоврядування, – це:

- а) фінансовий контроль
- б) податковий контроль
- в) бюджетний контроль
- г) економічна експертиза

5. У якому нормативному документі закріплено існування інституту місцевого самоврядування в Україні, визначено повноваження органів місцевого самоврядування, матеріальної і фінансової основи самоврядування, основних засад функціонування місцевих бюджетів, гарантування фінансування державою здійснення органами місцевого самоврядування делегованих повноважень:

- а) Конституції України
- б) Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні»
- в) Бюджетному кодексі України
- г) щорічних законах «Про Державний бюджет України»

6. У якому нормативному документі визначено склад загального і спеціального фондів місцевих бюджетів, взаємовідносини між Державним бюджетом України та місцевими бюджетами, обсяги та особливості перерахування міжбюджетних трансфертів, додаткові положення, які регламентують бюджетний процес:

- а) Конституції України
- б) Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні»
- в) Бюджетному кодексі України
- г) щорічних законах «Про Державний бюджет України»

7. У якому нормативному документі проведено розподіл доходів і видатків між бюджетами, встановлено процедуру міжбюджетних відносин:

- а) Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні»
- б) Бюджетному кодексі України
- в) щорічних законах «Про Державний бюджет України»
- г) Податковому кодексі України

8. Цілеспрямована діяльність держави щодо використання бюджетної системи для реалізації завдань економічної політики в країні:

- а) бюджетний механізм
- б) бюджетна політика
- в) бюджетне регулювання
- г) бюджетні стимули

9. Зведення, складання та подання звітності про виконання Державного бюджету України здійснюють:

- а) комерційні банки

- б) Державна казначейська служба України
- в) приватні особи
- г) головні бухгалтери бюджетних установ

10. Внутрішній бюджетний контроль проводиться:

- а) керівниками міністерств і відомств щодо підпорядкованих їм розпорядникам та одержувачам бюджетних коштів
- б) відповідальними виконавцями фінансової інспекції в межах кожного управління (відділу)
- в) керівниками установ у момент вчинення й оформлення господарських операцій
- г) відповідним управлінням (відділом) у структурі органів контролю.

Питання для обговорення:

1. Які завдання і функції покладено на Міністерства фінансів України?
2. Які функції Державної казначейської служби України та які функції виконують її підрозділи на місцях?
3. Які функції і завдання покладені на Державну податкову службу України?
4. Які планується здійснити зміни у діяльності Державної податкової служби України?
5. Які функції виконують підрозділи Державної податкової служби України на місцях?
6. Які функції виконує Державна аудиторська служба? Що тут, на ваш погляд, вимагає реформування?
7. Які методи фінансового контролю використовуються на місцевому рівні?

2.8. Особливості формування та використання бюджетів у воєнний час

План:

1. Законодавчо-нормативна база формування бюджетів під час воєнного стану. Пріоритетні напрями видатків.
2. Тимчасові механізми фінансування та казначейського обслуговування.

3. Міжнародна фінансова допомога як додаткове джерело покриття дефіциту бюджету.
4. Інструменти відновлення та фінансування проектів після руйнувань: спеціальні фонди, цільові програми, публічно-приватне партнерство.
5. Координація бюджетної політики з національними планами відбудови та міжнародними зобов'язаннями України.

Література [3,10,11,12,13,14]

Основні поняття теми:

Воєнний стан – особливий правовий режим, що вводиться в державі або окремих її регіонах у разі збройної агресії чи загрози нападу, який передбачає тимчасові обмеження прав та зміну механізмів управління, у тому числі бюджетного процесу.

Резервний фонд державного бюджету – бюджетний інструмент, призначений для фінансування непередбачених видатків, пов'язаних із ліквідацією наслідків воєнних дій, надзвичайних ситуацій чи гуманітарних криз.

Тимчасові механізми фінансування – спрощені або спеціальні процедури розподілу та використання бюджетних коштів у період воєнного стану, які забезпечують оперативне фінансування критичних потреб держави.

Міжнародна фінансова допомога – ресурси, надані Україні міжнародними організаціями, урядами іноземних держав чи фінансовими установами у формі грантів, кредитів або технічної допомоги для підтримки державних фінансів під час війни.

Цільові фонди відновлення – спеціально створені державні або міждержавні фінансові інституції, призначені для акумулювання коштів та фінансування проектів відбудови інфраструктури, житла та економіки після руйнувань.

Пріоритетні видатки бюджету – витрати, які мають першочергове значення у воєнний час, зокрема на оборону, безпеку, підтримку Збройних Сил України, гуманітарну допомогу та соціальний захист населення.

Координація бюджетної політики – узгодження рішень щодо формування та виконання бюджету з національними програмами відновлення, реформами та зобов'язаннями перед міжнародними партнерами.

Тестові завдання:

1. Який документ визначає особливості функціонування бюджетної системи України під час воєнного стану?

- а) Податковий кодекс України
- б) Закон України «Про Державний бюджет України»
- в) Бюджетний кодекс України
- г) Конституція України

2. Основною метою формування публічних бюджетів у воєнний час є:

- а) збільшення інвестицій у культуру та освіту
- б) забезпечення обороноздатності держави та фінансування критичних потреб
- в) підвищення рівня життя населення
- г) скорочення зовнішнього боргу

3. Які з наведених напрямів належать до пріоритетних видатків бюджету у воєнний час?

- а) Витрати на рекламу державних програм
- б) Фінансування спорту
- в) Витрати на оборону та безпеку
- г) Витрати на організацію фестивалів

4. Який з наведених інструментів допомагає покривати дефіцит бюджету у воєнний період?

- а) приватизація державного майна
- б) міжнародна фінансова допомога
- в) збільшення місцевих податків
- г) зменшення державних закупівель

5. Тимчасові механізми фінансування у воєнний час передбачають:

- а) скасування всіх бюджетних процедур
- б) спрощення процедур та прискорене фінансування пріоритетних напрямів
- в) повну централізацію фінансів у мінекономіки
- г). передачу всіх повноважень місцевим громадам

6. Резервний фонд державного бюджету використовується для:

- а. преміювання працівників бюджетної сфери
- б) фінансування капітальних проектів

- в) усунення наслідків надзвичайних ситуацій та воєнних дій
- г) виплати пенсій

7. Хто координує використання міжнародної допомоги для фінансування державного бюджету у воєнний період?

- а) Рахункова палата України
- б) Міністерство фінансів України
- в) Верховна Рада України
- г) Національний банк України

8. До спеціальних фондів, створених у воєнний час, належать:

- а) Пенсійний фонд
- б) Фонд ліквідації наслідків збройної агресії
- в) Фонд соцстраху
- г) Освітній субвенційний фонд

9. Який принцип зберігається під час воєнного стану у бюджетному процесі?

- а) принцип відкритості повністю скасовується
- б) принцип цільового використання коштів
- в) принцип повної автономії місцевих бюджетів
- г) принцип стабільності макропоказників

10. Координація бюджетної політики з міжнародними зобов'язаннями України означає:

- а) збільшення податків для фінансування військових витрат
- б) узгодження бюджетних рішень із програмами міжнародних партнерів і планами відбудови
- в) скорочення витрат на соціальний захист
- г) скасування фінансування місцевих громад

Питання для обговорення:

1. Чи може забезпечення обороноздатності виправдовувати скорочення соціальних видатків у воєнний період?
2. Як змінюється принцип прозорості та підзвітності використання бюджетних коштів у воєнний час — чи можна допустити тимчасове обмеження відкритості?
3. Чи повинна Україна збільшувати зовнішні запозичення для фінансування дефіциту бюджету під час війни, чи слід робити ставку на внутрішні ресурси?

4. Яку роль має відігравати місцеве самоврядування у формуванні та використанні бюджетів у воєнний час?
5. Чи є доцільним створення спеціальних фондів відновлення поза межами загального державного бюджету?

3. Загальні рекомендації до виконання ІНДЗ

3.1. Тематика ІНДЗ *

	В-т
Формування публічного бюджету Вінницької області	1
Формування публічного бюджету Волинської області	2
Формування публічного бюджету Дніпропетровської області	3
Формування публічного бюджету Донецької області	4
Формування публічного бюджету Житомирської області	5
Формування публічного бюджету Закарпатської області	6
Формування публічного бюджету Запорізької області	7
Формування публічного бюджету Івано-Франківської області	8
Формування публічного бюджету Київської області	9
Формування публічного бюджету Кіровоградської області	10
Формування публічного бюджету Луганської області	11
Формування публічного бюджету Львівської області	12
Формування публічного бюджету Миколаївської області	13
Формування публічного бюджету Одеської області	14
Формування публічного бюджету Полтавської області	15
Формування публічного бюджету Рівненської області	16
Формування публічного бюджету Сумської області	17
Формування публічного бюджету Тернопільської області	18
Формування публічного бюджету Харківської області	19
Формування публічного бюджету Херсонської області	20
Формування публічного бюджету Хмельницької області	21
Формування публічного бюджету Черкаської області	22
Формування публічного бюджету Чернівецької області	23
Формування публічного бюджету Чернігівської області	24

**ІНДЗ може бути виконано на прикладі бюджету міста, села, селища, ОТГ тощо.*

3.2. Структура та зміст ІНДЗ

Обов'язковими структурними елементами ІНДЗ з дисципліни «Формування публічних бюджетів» є наступні:

Розділ 1. Аналіз основних показників формування публічного бюджету області

Розділ 2. Підвищення ефективності формування публічного

бюджету..... області

Список використаних джерел.

3.3. Методика проведення аналізу формування та використання коштів публічних бюджетів

Обсяг ІНДЗ до 10 стор. В ІНДЗ потрібно провести структурно-динамічний аналіз формування та використання бюджетних ресурсів за 3 роки. Для аналізу можна використовувати інформацію щодо формування показників бюджету з веб-сайта Міністерства фінансів України за посиланням:

<https://openbudget.gov.ua/local-budget?id=2600000000>

Аналіз доходів публічного бюджету може бути проведений з використанням аналітичних табл. 1.1-1.4.

Таблиця 1.1.

Аналіз доходів бюджету.... млрд..грн

Показники	Роки						Темп росту 3/1, %
	1 рік		2 рік		3 рік		
	млрд. грн	ПВ, %	млрд. грн	ПВ, %	лрд. грн	ПВ, %	
Податкові надходження							
Неподаткові надходження							
Доходи від операцій з капіталом							
Цільові фонди							
Офіційні трансферти							
Разом							
Доходи на одну особу		х		х		х	
Всього доходи місцевих бюджетів, млрд.. грн (без урахування трансфертів).		х		х		х	
Частка у доходах зведеного бюджету України (без урахування міжбюджетних трансфертів), %	х		х		х		
Частка перерозподілу ВРП через зведений бюджет області, %	х		х		х		

Таблиця 1.2.

Аналіз податкових надходжень бюджету..., млрд.грн

Показники	Роки						Темп росту 3/1, %
	1 рік		2 рік		3 рік		
	млрд. грн	ПВ, %	млрд. грн	ПВ, %	млрд. грн	ПВ, %	
Податок на доходи фізичних осіб							
Місцеві податки і збори							
<i>в т.ч. земельний податок</i>							
<i>єдиний податок</i>							
Акцизний податок							
Податок на прибуток підприємств							
Інші податки та збори							
Разом податкових надходжень							

Таблиця 1.3.

Аналіз неподаткових надходжень бюджету..., млрд.грн

Показники	Роки						Темп росту 3/1, %
	1 рік		2 рік		3 рік		
	млрд. грн	ПВ, %	млрд. грн	ПВ, %	млрд. грн	ПВ, %	
Власні надходження бюджетних установ							
Плата за розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів							
Плата за надання адміністративних послуг							
Надходження від орендної плати							
Інші неподаткові надходження							
Разом неподаткових надходжень							

Таблиця 1.4.

Аналіз міжбюджетних трансфертів бюджету.... , млрд.грн

Показники	Роки			Темп росту 3/1, %
	1 рік	2 рік	3 рік	
Офіційні трансферти від органів державного управління				
дотації				
% до загальних трансфертів				
субвенції				
% до загальних трансфертів				

Аналіз видатків публічного бюджету може бути проведений з використанням аналітичних табл. 1.5 -1.6.

Таблиця 1.5

Аналіз видатків бюджету.... за функціональним призначенням, млрд.грн

Показники	Роки						Темп росту 3/1, %
	1 рік		2 рік		3 рік		
	млрд грн	ПВ, %	млрд грн	ПВ, %	млрд грн	ПВ, %	
Видатки, всього							
Соціальний захист та соціальне забезпечення							
Освіта							
Охорона здоров'я							
Економічна діяльність							
Житлово-комунальне господарство							
Загальнодержавні функції							
Духовний та фізичний розвиток							
Разом							
Міжбюджетні трансферти							
Видатки на 1 особу		x		x		x	

Таблиця 1.6

Аналіз видатків бюджету.... за економічною класифікацією, млрд.грн

Показники	Роки						Темп росту 3/1, %
	1 рік		2 рік		3 рік		
	млрд грн	ПВ, %	млрд грн	ПВ, %	млрд грн	ПВ, %	
Видатки, всього, в т.ч.							
поточні видатки							
капітальні видатки							

Для аналізу забезпеченості регіону бюджетними ресурсами можуть бути розраховані показники, що представлені в табл. 1.7.

Таблиця 1.7

Аналіз забезпеченості регіону бюджетними ресурсами

№	Найменування	Алгоритм розрахунку	Роки			Темп росту 3/1, %
			1	2	3	
Вихідні дані						
1	Доходи бюджету всього, млн. грн	-				
2	Доходи бюджету, млн. грн (без трансфертів)	-				
3	Доходи бюджету власні, млн. грн	-				
4	Податкові доходи, млн. грн	-				
5	Власні податкові надходження (місцеві податки і збори), млн. грн	-				
6	Трансферти, млн. грн	-				
7	Витрати бюджету , млн. грн	-				
8	Чисельність населення області, тис. осіб	-				

9	Доходи зведеного бюджету України, млн. грн					
<i>Розрахункові показники</i>						
1	Коефіцієнт участі МБ у формуванні ЗБ України, %	Показує співвідношення між доходами МБ (без трансфертів) та доходами ЗБУ				
2	Рівень податкових надходжень, %	Характеризує частку податкових надходжень у структурі доходів МБ				
3	Коефіцієнт бюджетного покриття, %	Показує яка частина видатків МБ фінансується за рахунок його доходів (без трансфертів)				
4	Коефіцієнт фінансової залежності, %	Показує, яка частина видатків МБ покривається за рахунок надходжень від міжбюджетних трансфертів				
5	Коефіцієнт автономії, %	Показує частку власних доходів у загальних доходах місцевого бюджету				
6	Коефіцієнт дотаційності, %	Показує частку міжбюджетних трансфертів у загальних доходах МБ				
7	Коефіцієнт податкової самостійності, %	Показує частку власних податкових надходжень у загальній сумі податкових надходжень МБ				
8	Коефіцієнт бюджетної результативності грн/чол	Характеризує яка величина доходів МБ (без урахування трансфертів) припадає на одного мешканця регіону				
9	Коефіцієнт відносної бюджетної результативності %	Характеризує рівномірність залучення доходів до МБ з розрахунку на одного мешканця та визначається				

		як співвідношення коефіцієнта бюджетної результативності даного регіону до середнього значення по Україні				
10	Коефіцієнт бюджетної забезпеченості населення, грн/чол.	Характеризує яка величина видатків МБ припадає на одного мешканця регіону.				
11	Коефіцієнт відносної бюджетної забезпеченості населення, %	Характеризує рівномірність забезпечення населення бюджетними послугами та визначається як співвідношення коефіцієнта бюджетної забезпеченості даного регіону до середнього значення по Україні				

3.4. Оцінювання ІНДЗ

Контроль виконання ІНДЗ включає поточний контроль за виконанням розрахунків та його захист. Оцінка виконання та захист ІНДЗ проводиться за 40 – бальною шкалою.

Розрахункова частина	Захист ІНДЗ	Сума
30	10	40